

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

28 серпня 2021 року

М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування
денної форми навчання

РОЗРОБНИКИ:

Доцентка кафедри публічного управління та адміністрування, кандидатка економічних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

Доцентка кафедри публічного управління та адміністрування, кандидатка економічних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Олена ХИТРА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
27 серпня 2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент
27 серпня 2021 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	4
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	4
1.2.	Лекції	–	5
1.3.	Семінарські (практичні) заняття	–	7
1.4.	Самостійна робота студентів	–	27
1.5.	Індивідуальні завдання	–	31
1.6.	Підсумковий контроль	–	32
2.	Схема нарахування балів	–	33
3.	Рекомендовані джерела	–	35
3.1.	Основні джерела		35
3.2.	Допоміжні джерела		37
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	46

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
2.	Еволюція поглядів на зовнішньоекономічну діяльність	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
3.	Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
4.	Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	10	2	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
5.	Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
6.	Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	9	1	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
7.	Міжнародні правила тлумачення торгових термінів Інкотермс	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
8.	Експортно-імпортні операції з товарами й послугами	10	2	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
9.	Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
10.	Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
11.	Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-

12.	Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
13.	Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування	5	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
14.	Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	9	1	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	Усього годин:	90	18	36	-	-	36	-	-	-	-	-	-

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	<i>Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки</i>	2
1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5. 1.6. 1.7.	Зовнішньоекономічна діяльність як економічна категорія Зовнішньоекономічні зв'язки у вітчизняній економічній системі. Поняття зовнішньоекономічного комплексу і зовнішньоекономічної стратегії держави. Поняття й різновиди зовнішньоекономічних операцій. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Внутрішні та зовнішні фактори розвитку ЗЕД. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.	
2.	<i>Еволюція поглядів на зовнішньоекономічну діяльність</i>	2
2.1. 2.2. 2.3.	Класичні (описові) концепції зовнішньої торгівлі. Регулятивні теорії розвитку ЗЕД. Альтернативні теорії зовнішньоекономічної діяльності.	
3.	<i>Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні</i>	1
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5. 3.6.	Мета і завдання регулювання зовнішньоекономічної діяльності на різних рівнях господарювання. Рівнева структура системи регулювання світогосподарських зв'язків. Суб'єкти регулювання ЗЕД в Україні. Інструменти й методи регулювання ЗЕД. Поняття й види зовнішньоекономічної політики держави. Політика вільної торгівлі і протекціонізм.	
4.	<i>Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності</i>	2
4.1. 4.2. 4.3. 4.4. 4.5. 4.6.	Поняття тарифного регулювання і державної митної політики. Види митного режиму в Україні. Сутність, функції та різновиди мита. Порядок визначення митної вартості товарів і митних платежів. Поняття, механізм застосування та способи побудови митного тарифу. Наслідки введення тарифу для великих і малих країн. Парадокс Метцлера.	
5.	<i>Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності</i>	1
5.1.	Поняття нетарифного регулювання: передумови для застосування, переваги і показники ефективності, підходи до класифікації.	

5.2.	Кількісні обмеження зовнішньої торгівлі.	
5.3.	Методи прихованого протекціонізму.	
5.4.	Фінансові методи стимулювання експорту та побічної дискримінації імпорту.	
5.5.	Правова основа регулювання зовнішньої торгівлі.	
6.	<i>Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів</i>	1
6.1.	Сутність, особливості, функції і види зовнішньоекономічних контрактів.	
6.2.	Основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів. Ознаки договору міжнародної купівлі-продажу товарів.	
6.3.	Техніка підготовки, укладання і виконання зовнішньоекономічного контракту.	
6.4.	Типова структура міжнародного контракту купівлі-продажу.	
7.	<i>Міжнародні правила тлумачення торгових термінів ІНКОТЕРМС</i>	1
7.1.	Призначення і специфіка застосування термінів “ІНКОТЕРМС”.	
7.2.	Особливості укладання контрактів за правилами “ІНКОТЕРМС”.	
8.	<i>Експортно-імпортні операції з товарами й послугами</i>	2
8.1.	Особливості міжнародної торгівлі. Сутність, переваги і ризики експортних та імпортних операцій.	
8.2.	Вплив імпорту на макроекономічні процеси.	
8.3.	Особливості здійснення зовнішньоторгових операцій з окремими видами товарів.	
8.4.	Специфіка послуг у контексті зовнішньої торгівлі.	
8.5.	Призначення та специфіка здійснення реекспортних операцій.	
8.6.	Призначення та специфіка здійснення реімпортних операцій.	
8.7.	Особливості організації і проведення міжнародних торгів (тендерів).	
9.	<i>Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства</i>	1
9.1.	Поняття, основні критерії і функції світової ціни. Поняття інтернаціональної вартості.	
9.2.	Розбіжності та тенденції взаємозв'язку внутрішніх та зовнішніх цін. Множинність світових цін.	
9.3.	Класифікація цін світового ринку.	
9.4.	Ціноутворюючі фактори світового ринку. Методика розрахунку експортних цін.	
9.5.	Стратегії ціноутворення у зовнішній торгівлі.	
9.6.	Цінові, валютні і фінансові умови зовнішньоторгових контрактів.	
10.	<i>Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку</i>	1
10.1.	Зміст посередницьких операцій.	
10.2.	Переваги та недоліки залучення посередників у зовнішній торгівлі.	
10.3.	Класифікація посередників за обсягом повноважень.	
10.4.	Класифікація посередників за місцем на ринку.	
10.5.	Способи винагороди посередників.	
11.	<i>Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності</i>	1
11.1.	Зустрічна торгівля: сутність, форми, фактори і наслідки розвитку.	
11.2.	Товарообмінні операції бартерного типу.	
11.3.	Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем.	
11.4.	Компенсаційні угоди на основі виробничого співробітництва.	
12.	<i>Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності</i>	1
12.1.	Роль транспорту в зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Транспортні операції.	
12.2.	Організація міжнародних перевезень основними видами транспорту.	

13.	<i>Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування</i>	1
13.1.	Сутність та класифікація ризиків ЗЕД.	
13.2.	Методи страхування ризиків у ЗЕД.	
13.3.	Способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у ЗЕД	
14.	<i>Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства</i>	1
14.1.	Методологічні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності.	
14.2.	Система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	
	Усього	18

1.3. Семінарські заняття **Семінарське заняття 1**

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки

Питання для усного опитування та дискусії

1. Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язок.
2. Передумови розвитку зовнішньоекономічних зв'язків.
3. Класифікація зовнішньоекономічних операцій.
4. Перспективи розвитку зовнішньоекономічного комплексу України.
5. Функції зовнішньоекономічної діяльності.
6. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
7. Внутрішні та зовнішні чинники розвитку зовнішньоекономічної діяльності.
8. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: зовнішньоекономічна діяльність, зовнішньоекономічна операція, зовнішньоекономічний комплекс країни, зовнішньоекономічні зв'язки, міжнародний поділ праці, принципи ЗЕД, система забезпечення ЗЕД, чинники розвитку ЗЕД.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сутність і основні передумови розвитку світової торгівлі та міжнародний поділ праці;
- сучасні умови виникнення та ефективного функціонування світової торгівлі;
- поняття та особливості зовнішньоекономічної діяльності;
- базові принципи реалізації зовнішньоекономічної діяльності;
- чинники розвитку зовнішньоекономічної діяльності на сучасному етапі.

Практичні завдання

Завдання 1. Проведіть комплексний аналіз зовнішньоекономічної діяльності в Україні протягом 2016–2018 років. Дані для аналізу подані у таблиці 1, а обсяги валового внутрішнього продукту протягом 2016–2018 років – у таблиці 2. Визначте: зовнішньоторговельне сальдо; обсяг зовнішньоторговельного обороту; експортну, імпортну та зовнішньоторговельну квоти по Україні в цілому; середньорічний темп зростання експорту та імпорту.

Таблиця 1

Розподіл обсягів експорту-імпорту товарів за регіонами України за 2016–2018 роки*

Регіон	Експорт			Імпорт		
	2016 тис. дол. США	2017 тис. дол. США	2018 тис. дол. США	2016 тис. дол. США	2017 тис. дол. США	2018 тис. дол. США
Україна	36361711,2	43264736,0	47334987,0	39249797,2**	49607173,9**	57187578,0**

у т. ч. області						
Вінницька	982955,8	1217714,0	1429320,3	299390,4	407075,5	563048,7
Волинська	611874,2	689287,7	719980,9	1130757,2	1334974,0	1368504,4
Дніпропетровська	5864832,5	7052759,5	7722596,4	3443565,6	4609551,3	5264893,3
Донецька	3430783,8	4432600,2	4845441,4	1110777,2	2033912,3	2247213,8
Житомирська	484674,8	589727,3	661860,8	336693,0	449904,4	531984,2
Закарпатська	1211902,4	1446423,2	1658975,7	1133380,9	1341735,6	1515819,8
Запорізька	2292804,6	2980860,6	3377247,5	998432,0	1328178,1	1762838,2
Івано-Франківська	573736,5	665400,5	871353,5	405969,7	637204,4	833540,8
Київська	1705127,2	1748405,8	1856333,0	2951643,4	3404074,6	3642341,6
Кіровоградська	427431,4	415614,8	521761,0	183997,8	236115,0	263055,7
Луганська	435726,5	233904,7	202920,8	357396,1	273151,6	285036,0
Львівська	1275566,1	1585154,1	1895635,5	1699411,8	2180388,2	2707300,7
Миколаївська	1666363,1	1900646,2	2112586,3	685781,5	781715,6	740041,3
Одеська	1520473,9	1813852,2	1668313,7	1231360,6	1427930,8	1546963,6
Полтавська	1436045,0	1864524,1	1905900,9	842723,6	1149719,4	1359553,2
Рівненська	318252,0	383300,6	410890,2	254974,3	341245,3	298790,4
Сумська	542240,0	672733,3	802120,7	436915,6	551131,3	723283,0
Тернопільська	294260,9	380193,7	452483,7	274896,3	351695,2	419019,5
Харківська	1027843,0	1191537,1	1278984,9	1489451,2	1619368,9	1738890,7
Херсонська	246567,0	289153,3	269932,7	166342,0	201428,0	327736,7
Хмельницька	318695,5	467642,2	638152,0	331906,5	414264,3	446557,1
Черкаська	474333,1	617781,3	785641,5	291226,2	403227,5	398120,2
Чернівецька	119319,1	149780,6	200132,6	95758,4	113196,8	139620,2
Чернігівська	432794,5	625068,7	754951,9	473944,1	445058,4	483320,3
м. Київ	8568787,0	9738299,2	10248192,3	16136956,9	19848604,5	23536557,9

Примітка: * - Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

** - З урахуванням не розподілених за регіонами поставок нафти сирової та газу природного.

Таблиця 2

Обсяги валового внутрішнього продукту протягом 2016–2018 років

Роки	Обсяги ВВП, млн. грн
2016	2383182
2017	2982920
2018	3558706

На основі розрахованих показників дайте оцінку стану зовнішньоекономічної діяльності, що мала місце в нашій державі.

Завдання 2. Проведіть аналіз зовнішньоекономічних операцій з комплектуючими в Україні протягом 2017–2018 років. Дані для аналізу подані у таблиці 3.

Таблиця 3

Розподіл обсягів експорту-імпорту, споживання та виробництва комплектуючих за 2017–2018 рр., тис. дол. США

Назва комплектуючого	2017				2018			
	Експорт	Імпорт	Обсяг споживання	Обсяг виробництва	Експорт	Імпорт	Обсяг споживання	Обсяг виробництва

Профіль	323,4	152,8	425,0	677,6	386,6	452,1	477,1	421,6
Кутник	374,9	155,4	229,8	449,3	368,5	260,9	382,6	620,2
З'єднання для CD 60*110	245,9	97,7	263,2	421,4	224,6	103,9	310,3	456,0

Також необхідно:

1. Визначити обсяги зовнішньоторговельного сальдо.
2. Обчислити індекс стану балансу.
3. Розрахувати індекс концентрації експорту.
4. Знайти індекс імпортової залежності.
5. Зробити висновок про найбільш доцільну операцію з вище наведеними комплектуючими.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Еволюція поглядів на зовнішньоекономічну діяльність

Питання для усного опитування та дискусії

1. Меркантилізм та неомеркантилізм.
2. Модель “ціни – золото – потоки” Д. Х'юма.
3. Теорія абсолютних переваг А. Сміта.
4. Теорія відносних (порівняльних) переваг Рікардо – Торренса.
5. Теорія міжнародної вартості Дж. Ст. Мілля.
6. Теорія розміру країни.
7. Теорія Хекшера – Оліна.
8. Теорема Хекшера – Оліна – Самуельсона.
9. “Парадокс” В. Леонтьєва. Модель кваліфікації робочої сили.
10. Теорія технологічного розриву М. Познера.
11. Теорія життєвого циклу товару Р. Вернона.
12. Теорія подібності країн, або попиту, що перетинається, С. Ліндера.
13. Теорія економії на масштабах виробництва.
14. Теорія внутрішньогалузевої торгівлі.
15. Теорема Т. Рибчинського.
16. Теорія митного союзу.
17. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: абсолютна перевага, альтернативні витрати, альтернативна ціна, закон міжнародної вартості, меркантилізм, фактороінтенсивність, факторонасиченість.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- передумови виникнення та основні положення класичних (описових) концепцій зовнішньої торгівлі;
- передумови виникнення та основні положення регулятивних теорій розвитку ЗЕД;
- передумови виникнення та основні положення альтернативних теорій ЗЕД.

Практичні завдання

Завдання 1. Показники продуктивності праці у виробництві тканини та пшениці в країнах А і Б наведені у таблиці 4.

Таблиця 4

Показники продуктивності праці		
Продукція	Країни	
	Країна А	Країна Б

Пшениця (бушелів /год.)	50	40
Тканина (ярдів /год.)	25	100

1. Визначте, у виробництві якого товару країни мають абсолютні переваги.
2. Обчисліть вигоду від зовнішньої торгівлі для країни А та країни Б.

Завдання 2. Витрати праці (у годинах) на виробництво печива та цукерок в Україні та Польщі наведені у таблиці 5.

Таблиця 5

Країни	Показники витрат праці (год)	
	Продукція	
	Печиво	Цукерки
Україна	12	4
Польща	2	8

1. У виробництві якого товару Україна має відносну перевагу і чому?
2. Розрахуйте альтернативну ціну цукерок, виражену через ціну печива, для України та для Польщі.
3. В якому інтервалі буде знаходитись ціна рівноваги на цукерки у випадку розвитку торгівлі між двома країнами?
4. Якщо відносна ціна рівноваги на цукерки внаслідок торгівлі буде дорівнювати 4, на якому з товарів буде спеціалізуватися кожна з країн і чому?
5. Підрахуйте виграш Польщі від торгівлі, якщо вона буде спеціалізуватися на виробництві печива.

Завдання 3.

Витрати робочого часу в країнах А і Б на виробництво товарів Х, Y, Z, Q наведені у таблиці 6.

Таблиця 6

ТОВАРИ	Витрати робочого часу	
	Країна А	Країна Б
Х	1	12
Y	2	18
Z	4	24
Q	15	30

1. За якими товарами країна А має найбільшу та найменшу перевагу над країною Б?
2. Якщо заробітна плата в країні А у 8 разів вища, ніж у країні Б, які товари будуть продукуватися в країні А, а які – в країні Б?
3. Як зміниться торгівля, якщо різниця у рівнях заробітної плати скоротиться до 6 разів?

Завдання 4.

Українська ферма продукує пшеницю та молоко, для чого максимально може використати 800 год. праці та 1200 га землі. Виробництво 1 т пшениці потребує 20 год. праці та використання 10 га землі. Виробництво 1 т молока потребує 8 год. праці та 16 га землі.

1. Які фактори виробництва відносно більш інтенсивно використовуються для виробництва пшениці, які – для молока?
2. Чи може ферма виробити 50 т молока та 90 т пшениці одночасно?

Завдання 5.

Для виробництва одного плесера необхідні 30 год. праці та 6 га землі; ціна плесера – 90 дол. США. На вирощування 1 т авокадо необхідно 1,5 год. праці та 6 га землі, при цьому 1 т авокадо можна продати за 6 дол. США.

1. Якщо у США 180 млн. працівників та 300 млн. га землі, а в Мексиці – 60 млн. працівників та 75 млн. га землі, то в якому співвідношенні буде здійснюватись торгівля двома товарами між США та Мексикою?

2. Чому спеціалізація в реальній торгівлі може бути іншою, ніж впливає з теорії співвідношення факторів виробництва?

Семінарське заняття 3

Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

1. Особливості регулювання ЗЕД на різних ієрархічних рівнях.
2. Характеристика органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенції.
3. Органи місцевого самоврядування та регіональний аспект регулювання ЗЕД.
4. Недержавні органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності (фондові та валютні біржі).
5. Класифікація інструментів та методів регулювання ЗЕД.
6. Зовнішньоекономічна політика держави: поняття й різновиди.
7. Порівняльний аналіз політики вільної торгівлі та протекціонізму.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: принципи регулювання зовнішньоекономічної діяльності, методи регулювання ЗЕД, організаційно-правові, адміністративні та економічні інструменти регулювання ЗЕД, ліцензування, квотування, тарифне та нетарифне регулювання, ембарго, податки, збори, мито, тарифи, митні платежі, оперативне регулювання ЗЕД.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- основний зміст принципів регулювання ЗЕД;
- характеристика органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенції;
- суб'єкти регулювання зовнішньоторговельних операцій;
- правові режими зовнішньоекономічної діяльності для іноземних суб'єктів господарської діяльності;
- інструменти державного регулювання ЗЕД;
- зміст організаційно-правових методів регулювання ЗЕД;
- зміст адміністративних методів регулювання ЗЕД;
- зміст економічних методів регулювання ЗЕД;
- характеристика діяльності недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- порядок реєстрації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- порядок отримання дозвільних документів на здійснення ЗЕД.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Характеристика органів державного регулювання митної справи, їх структура, завдання та функції.

2. Поняття й основоположні принципи державної митної політики.
3. Характеристика митних режимів.
4. Поняття й функції мита.
5. Класифікація мита.
6. Митні документи та специфіка їх оформлення.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: митна політика, мито, тариф, єдиний митний тариф, митні органи, митні режими, митне оформлення, митний контроль, митне регулювання, принципи митного регулювання, митна вартість, прості митні тарифи, складні митні тарифи, адвалерне мито, специфічне мито, змішане мито, конвенційне мито, автономне мито, особливі види мита, митні правила, митні процедури, спрощений порядок митного оформлення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сутність та особливості митно-тарифного регулювання;
- митна політика як складова зовнішньоекономічної політики держави;
- основні етапи становлення митної політики України за часів незалежності;
- основні органи митного регулювання;
- загальна характеристика митних правил, встановлених в Україні;
- здійснення митного контролю: порядок та уповноважені органи;
- характеристика базових документів, які використовуються при митному оформленні товарів.

Семінарське заняття 5

Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Митна вартість та методи її визначення.
2. Митний тариф України.
3. Гармонізована система опису і кодування товарів.
4. Порядок визначення країни походження товару.
5. Теорія “оптимального оподаткування” Ф.П. Рамеса.
6. Наслідки введення тарифу для великих і малих країн.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: митна політика, мито, тариф, єдиний митний тариф, митні органи, митні режими, митне оформлення, митний контроль, митне регулювання, принципи митного регулювання, митна вартість, прості митні тарифи, складні митні тарифи, адвалерне мито, специфічне мито, змішане мито, конвенційне мито, автономне мито, особливі види мита, митні правила, митні процедури, спрощений порядок митного оформлення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- визначення методів нарахування мита;
- визначення змісту та методів обчислення митної вартості;
- види мита та їх характеристика;
- особливості функціонування митних режимів в Україні;
- порядок митного оформлення товарів.

Практичні завдання

Завдання 1. На митну територію України імпортують підакцизний товар з Польщі, митна вартість якого 8000 дол. Мито сплачене при ввезенні товару склало 2 %, митні збори –

0,2 %, акцизний збір – 30 %, ПДВ – 20 %, курс валюти – 25,0 грн за 1 дол. Обчисліть митні платежі.

Завдання 2. До України з США надійшов товар – “тканина”. Згідно з договором купівлі-продажу товар поставляється за умовами EXW Бостон (перевезення оплачує покупець), вартість його – 5 дол. за 1 кв. м, загальна кількість – 5000 кв. м. Вартість навантаження на судно у Бостоні – 200 дол., транспортування вантажу до Одеси (як кордону України) на теплоході – 3000 дол. Обчисліть митну вартість товару.

Завдання 3. Країна-імпортер оподатковує ровери, вартість яких становить 200 дол. США, адвалорним митом у 10 % (номінальний тариф) і окремо оподатковує 5 %-ним адвалорним митом сталь, гуму тощо, з яких складається ровер. Обчисліть ставку ефективного мита, якщо вартість складових ровера становить 140 дол. США.

Семінарське заняття 6

Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та особливості застосування нетарифного регулювання ЗЕД.
2. Кількісні обмеження зовнішньої торгівлі: ліцензування і квотування.
3. «Добровільні» обмеження експорту та ембарго.
4. Методи прихованого протекціонізму: сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, вимоги щодо вмісту місцевих компонентів, вимоги щодо упакування та маркування товарів.
5. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні кредити та субсидії.
6. Антидемпінгові заходи, визначення демпінгової маржі та величини шкоди національним виробникам.
7. Правові методи регулювання зовнішньої торгівлі.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: нетарифне регулювання, ліцензія, ліцензування, квота, квотування, експортні кредити, експортні субсидії, імпортні депозити, антидемпінгові заходи, компенсаційні заходи, сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, державні закупівлі.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- різні підходи до класифікації нетарифних інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- види нетарифного регулювання, визначені чинним законодавством України;
- переваги та недоліки інструментів нетарифного регулювання ЗЕД;
- завдання нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- причини застосування нетарифного регулювання ЗЕД;
- показники ефективного використання нетарифних засобів регулювання ЗЕД.

Практичне завдання

Завдання 1. Обчисліть демпінгову маржу, шкоду від демпінгу і ставку мита, що перешкоджатиме появі шкоди від демпінгу, за вихідними даними, що наведені у таблиці 7.

Таблиця 7

Вихідні дані для обчислення демпінгової маржі

Назва показника	Ум. познач.	Значення
Товар, який є об'єктом демпінгового імпорту		Тканина
Середня ціна продажу в країні експорту	C'	30 грн за 1 м ²

Середні витрати на доставку товару на території країни експорту	$V'_{дост}$	1 грн за 1 м ²
Середня ціна, що декларується при імпорті товару в Україну	C	30 грн за 1 м ²
Середні витрати на доставку товару в Україну	$V_{дост}$	3 грн за 1 м ²
Мінімальна ціна продажу товару на ринку України без заподіяння шкоди	$C_{мін}$	40 грн за 1 м ²
Ставка ввізного мита	C_m	30 %

Семінарське заняття 7

Тема 6. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття і специфіка укладання зовнішньоекономічного контракту.
2. Функції зовнішньоекономічного контракту.
3. Класифікація зовнішньоекономічних контрактів.
4. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічного контракту.
5. Зміст Віденської конвенції ООН «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів».

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародний ринок, зовнішньоторговельна операція, зовнішньоторговельний контракт, міжнародний контракт купівлі-продажу, договір, базисні умови поставки, торговельні звичаї, документальне забезпечення, типові контракти, умови контракту, обов'язкові умови контракту, додаткові умови контракту, універсальні та індивідуальні умови контракту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- типова структура міжнародних контрактів купівлі-продажу товарів;
- торгові звичаї та їх роль у міжнародних економічних відносинах;
- загальна характеристика обов'язкових умов контракту;
- загальна характеристика додаткових умов контракту;
- універсальні умови зовнішньоторговельного контракту;
- індивідуальні умови зовнішньоторговельного контракту;
- послідовність виконання експортно-імпортного контракту.

Семінарське заняття 8

Тема 6. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів

Питання для усного опитування та дискусії

1. Етапи підготовки й укладання зовнішньоекономічного контракту.
2. Визначення моменту й місця укладання зовнішньоекономічного контракту.
3. Документи, що використовуються при укладанні зовнішньоекономічного контракту.
4. Типова структура міжнародного контракту купівлі-продажу товарів.
5. Поділ умов контракту на обов'язкові і додаткові, універсальні та індивідуальні.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародний ринок, зовнішньоторговельна операція, зовнішньоторговельний контракт, міжнародний контракт купівлі-продажу, договір, базисні

умови поставки, торговельні звичаї, документальне забезпечення, типові контракти, умови контракту, обов'язкові умови контракту, додаткові умови контракту, універсальні та індивідуальні умови контракту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- типова структура міжнародних контрактів купівлі-продажу товарів;
- торгові звичаї та їх роль у міжнародних економічних відносинах;
- загальна характеристика обов'язкових умов контракту;
- загальна характеристика додаткових умов контракту;
- універсальні умови зовнішньоторговельного контракту;
- індивідуальні умови зовнішньоторговельного контракту;
- послідовність виконання експортно-імпортного контракту.

Семінарське заняття 9

Тема 7. Міжнародні правила тлумачення торгових термінів Інкотермс

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність базисних умов поставки товару.
2. Поняття та основний зміст збірника міжнародних правил тлумачення торговельних термінів «Інкотермс-2010» та «Інкотермс-2020», їх порівняльна характеристика.
3. Сфера застосування та основна термінологія збірника „Інкотермс”.
4. Розподіл зобов'язань між продавцем і покупцем у ході постачання товарів на умовах “Інкотермс” у групах E, F, C, D.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: базисні умови поставки товару, міжнародні правила тлумачення торговельних термінів «Інкотермс», франко.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- історія виникнення та редагування збірника «Інкотермс»;
- типові помилки у трактуванні термінів «Інкотермс»;
- зв'язок між термінами «Інкотермс» та вибором транспортного засобу;
- розподіл обов'язків експортерів та імпортерів щодо митного очищення товару згідно з термінами «Інкотермс»;
- розподіл обов'язків експортерів та імпортерів щодо страхування вантажу згідно з термінами «Інкотермс»;
- особливості вживання терміна «франко».

Практичні завдання

Завдання 1. Підприємство, що займається гуртовою реалізацією побутових радіаторів на ринку України отримало оферту від виробника з Китаю. Пропозиція подана у таблиці 8.

Таблиця 8

Потенційний партнер	Ціна за одиницю товару (EXW)	Кількість одиниць	Базова умова поставки
Фірма Китаю	800 юанів	3000	FOB Шанхай

Середня ціна на аналогічні за якістю товари на ринку України становить 2400 грн. Ставка імпортного мита 10 %. Структура витрат у ціні одиниці продукції наведена у таблиці 9.

Структура витрат у ціні одиниці продукції

№	Статті витрат	Питома вага, %
1.	Ціна товару на умовах поставки EXW	100
2.	Перевірка якості	0,1
3.	Упаковка і маркування	0,3
4.	Навантаження на транспортний засіб	0,2
5.	Доставка до основного перевізника	4
6.	Експортне мито	3
7.	Навантаження на основний транспорт	0,2
8.	Страховання перевезення	1,5
9.	Оплата основного транспорту	6
10.	Розвантаження	0,2
11.	Доставка від основного транспорту	2
12.	Розвантаження на складі підприємства	0,2

Необхідно:

- визначити фактурну вартість потенційного контролю;
- розрахувати митну вартість потенційного контракту та основні платежі при розмитненні товару;
- визначити суму коштів, яку повинна перерахувати фірма на рахунок митниці та загальну вартість оприбуткованого імпортного товару;
- розрахувати ціну реалізації імпортного товару, якщо торгова надбавка не перевищує 20% від загальної вартості;
- обґрунтувати доцільність здійснення зовнішньоекономічної операції.

Завдання 2. Підприємство, що займається оптовою реалізацією спортивного одягу на ринку України, отримало оферту від виробника з Китаю щодо закупівлі спортивних костюмів. Пропозиція подана у таблиці 10.

Таблиця 10

Потенційний постачальник	Ціна за одиницю (EXW)	Кількість, штук	Базисні умови поставки
Фірма Китаю	120 юань	2 000	FCA Шанхай

Середня ціна на аналогічні за якістю товари на ринку України 240 грн. Ставка імпортного мита 10 %. Структура витрат у ціні одиниці продукції наведена у таблиці 11.

Таблиця 11

Структура витрат у ціні одиниці продукції

№ з/п	Статті витрат	Питома вага, %
1.	Ціна товару на умовах поставки EXW	100
2.	Перевірка якості	0,1
3.	Упаковка і маркування	0,3
4.	Навантаження на транспортний засіб	0,2
5.	Доставка до основного перевізника	4,0
6.	Експортне мито	3,0
7.	Навантаження на основний транспортний засіб	0,2
8.	Страховання перевезення	1,5
9.	Оплата основного транспорту	6,0
10.	Розвантаження	0,2

11.	Доставка від основного транспорту	2,0
12.	Розвантаження на складі підприємства	0,2

Необхідно визначити:

1. Фактурну вартість потенційного контракту.
2. Митну вартість потенційного контракту.
3. Основні платежі при розмитненні товару.
4. Суму коштів, які повинна перерахувати фірма на рахунок митниці.
5. Загальна вартість оприбуткованого імпортного товару.
6. Ціну реалізації імпортованого товару, якщо торгова надбавка не більше 25 % від загальної вартості.
7. Доцільність зовнішньоекономічної операції.

Завдання 3. Вітчизняне будівельне підприємство отримало оферту від іноземних фірм з Німеччини, Великої Британії та Польщі. Умови оферти наведені в таблиці 12.

Таблиця 12

Потенційний партнер	Ціна за тис. м ³	Базисні умови поставки
«Екопласт» Польща	200,0 тис. дол.	EXW
«Wood» Великобр.	160,0 тис. євро (200 тис. дол.)	FOB
«Salt» Німеччина	128,0 тис. євро (160 тис. дол.)	CIF

Ціна на аналогічний за якістю товар на ринку України – 2000 тис. грн (250 тис. дол.).
Витрати при перевезенні продукції наведені в таблиці 13.

Таблиця 13

Витрати при перевезенні продукції

Назва показників	Сума, тис. дол.
1. Збори за митне оформлення і мито	1,3
2. Експортна ліцензія	1,4
3. Транспортні витрати до порту експортера	2,5
4. Фрахтування судна	18,6
5. Навантажувально-розвантажувальні роботи	2,6
6. Страхування перевезення	6

Необхідно:

1. знайти накладні витрати на імпорт продукції на вказаних базисних умовах;
2. визначити ціни імпортованої продукції згідно з базисними умовами поставки;
3. обґрунтувати економічний зміст отриманих результатів.

Завдання 4. Підприємство отримало оферти від іноземних фірм з Німеччини, Великої Британії, Польщі та Румунії щодо продажу меблевої фурнітури. Пропозиції подані у таблиці 14. Витрати при перевезенні продукції наведені у таблиці 15.

Визначте накладні витрати на імпорт продукції на умовах FOB, CIF, DDP та обчисліть ціни імпортованої продукції згідно з базисними умовами поставки, а також порівняйте отримані результати й оберіть найбільш вигідний варіант.

Таблиця 14

№ з\п	Потенційні партнери	Ціна за 1000 одиниць	Базисні умови поставки
1.	«Екопласт» (Польща)	220,0 тис. USD	FOB
2.	«Britishwood» (Велика Британія)	112,0 тис. GBP	CIF
3.	«GooN» (Румунія)	128,0 тис. EUR	DDP

Таблиця 15

Витрати при перевезенні продукції (у перерахунку в долари за офіційним курсом)

Назва показника	Сума, тис. дол.
1. Збори за митне оформлення і мито при експорті	1,3
2. Збори за митне оформлення і мито при імпорті	1,5
3. Упаковка і маркування	0,5
4. Експортна ліцензія	1,0
5. Транспортні витрати до порту експортера	1,5
6. Фрахтування судна	15,6
7. Страхування перевезення:	
- з мінімальним покриттям;	2,5
- з великим покриттям	4,0
8. Навантажувально-розвантажувальні роботи	2,0
9. Доставка від основного транспорту до місця, призначеного покупцем	2,0
10. Розвантаження на складі покупця	1,2

Семінарське заняття 10

Тема 8. Експортно-імпортні операції з товарами й послугами

Питання для усного опитування та дискусії

1. Особливості міжнародної торгівлі товарами.
2. Поняття і причини поширення експорту.
3. Прямий і непрямий експорт.
4. Експортні стратегії.
5. Поняття і причини поширення імпорту.
6. Позитивні ефекти й ризики імпорту.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: виправданий (критичний) імпорт, експорт, експортна стратегія, експортний товар, імпорт, міжнародні торги, міжнародний ринок послуг, реекспорт, реімпорт.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- етапи реалізації зовнішньоторговельних операцій;
- чинники, які впливають на вибір форм та інструментів функціонування підприємств на зовнішніх ринках;
- критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки;
- форми виходу підприємств на зовнішній ринок;
- чинники зовнішнього підприємницького макросередовища;
- чинники зовнішнього підприємницького мікросередовища.

Практичні завдання

Завдання 1. Підприємство експортує товар, витрати на виробництво якого склали 20 млн. грн. За товар отримана валютна виручка – 17,4 млн. дол. На всю валютну виручку підприємство закупило товар, ціна якого на внутрішньому ринку – 23,66 млн. грн. Розрахувати валютну ефективність експорту та імпорту, а також ефект експортно-імпортних операцій.

Завдання 2. Підприємству необхідно прийняти рішення про придбання обладнання для виробничих потреб (розглядаються два варіанти придбання обладнання: всередині країни і за кордоном). Вихідні дані наведені у таблиці 16.

Таблиця 16

Показники	Імпортне обладнання	Вітчизняне обладнання
1. Ціна обладнання (за контрактом)	20000 дол. США	100000 грн.
2. Витрати, пов'язані з придбанням, доставкою, наладкою обладнання	10000 дол. США	10000 грн.
3. Термін служби обладнання	5 років	5 років
4. Річні витрати, пов'язані з експлуатацією обладнання	100000 грн.	120000 грн.

Обчисліть ефект від імпорту та ефективність імпорту, а також визначте більш вигідний варіант.

Семінарське заняття 11

Тема 8. Експортно-імпортні операції з товарами й послугами

Питання для усного опитування та дискусії

1. Специфіка та алгоритм здійснення реекспортних операцій.
2. Специфіка та алгоритм здійснення реімпортних операцій.
3. Особливості організації й проведення міжнародних торгів.
4. Класифікація міжнародних торгів.
5. Специфіка експорту-імпорту послуг.
6. Міжнародне регулювання торгівлі послугами.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: виправданий (критичний) імпорт, експорт, експортна стратегія, експортний товар, імпорт, міжнародні торги, міжнародний ринок послуг, реекспорт, реімпорт.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- етапи реалізації зовнішньоторговельних операцій;
- чинники, які впливають на вибір форм та інструментів функціонування підприємств на зовнішніх ринках;
- критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки;
- форми виходу підприємств на зовнішній ринок;
- чинники зовнішнього підприємницького макросередовища;
- чинники зовнішнього підприємницького мікросередовища.

Семінарське заняття 12

Тема 9. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства

Питання для усного опитування та дискусії

1. Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоторговельних цін.
2. Поняття і зміст світової ціни. Принципи визначення світових цін. Вимоги щодо

надання зовнішньоторговельній ціні статусу міжнародної.

3. Основні чинники ціноутворення в ЗЕД.
4. Класифікація цін світового ринку.
5. Причини розбіжностей між внутрішніми і світовими цінами.
6. Цінові знижки і надбавки.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: світовий ринок, ціна, міжнародний контракт купівлі-продажу, методи визначення цін, види цін, цінова стратегія фірми на зовнішньому ринку, ціна продажу, цінова політика, одиниця виміру ціни, рівень ціни, базис ціни, валюта ціни, способи фіксації ціни, ціна з наступною фіксацією, ковзаюча ціна, цінова знижка, ціна пропозиції, контрактна ціна, валютний дохід.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- зміст, функції та види зовнішньоторговельних цін;
- сутність цінової політики фірми на зовнішньому ринку;
- основні принципи реалізації цінової політики у сфері ЗЕД;
- основні цінові стратегії фірми на зовнішньому ринку;
- основні етапи процесу визначення ціни товару;
- чинники ціноутворення в ЗЕД;
- методи встановлення ціни на товари (роботи, послуги) на зовнішньому ринку;
- одиниця виміру ціни товару (робіт, послуг);
- ціноутворення в електронній торгівлі;
- основні способи фіксації ціни;
- сутність технічних та комерційних поправок у міжнародній торгівлі.

Практичні завдання

Визначити зовнішньоторгову ціну промислового обладнання на основі величини економічного ефекту у сфері експлуатації.

Вихідні дані: продуктивність обладнання – 1000000 шт. / рік; ціна одиниці товару, що буде виготовлятися на цьому обладнанні, – 0,7 дол. США / шт.; змінні поточні витрати замовника – 0,25 дол. США / шт.; постійні поточні витрати замовника без амортизації основних фондів – 200000 дол. США / рік; норма амортизаційних відрахувань для даного типу обладнання – 10 %; ставка податку на прибуток – 30 %; економічна ефективність інвестицій, вкладених у придбання промислового обладнання, – 0,35.

Семінарське заняття 13

Тема 10. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку

Питання для усного опитування та дискусії

1. Зміст посередницьких операцій на зовнішньому ринку.
2. Переваги й недоліки залучення посередників в експортно-імпортних операціях.
3. Класифікація посередників за обсягом повноважень.
4. Угоди комісії, їх особливості.
5. Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення.
6. Класифікація посередників за місцем на ринку.
7. Способи визначення винагороди посередникам.
8. Види збутових мереж посередників.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: посередник, торгово-посередницька операція, операції із перепродажу, комісійні, агентські і брокерські угоди, договір консигнації, консигнант, консигнатор, комітент, агент, брокер, маклер, делькредере, принципал, оренда, лізинг, винагорода за посередницькі послуги.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- зміст категорій „посередницька фірма”, „посередницька операція”, „принципал”;
- сутність торгово-посередницьких операцій;
- переваги та недоліки залучення посередників у здійсненні ЗЕД;
- основні функції фірм-посередників на зовнішньому ринку;
- види торгово-посередницьких операцій: класифікація посередників за обсягом повноважень та місцем на ринку;
- особливості регулювання посередницьких операцій в Україні.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначити додатковий прибуток експортера, отриманий завдяки залученню посередника.

Вихідні дані: відпускна ціна експортера – 400 грн /шт.; обсяг партії товару – 2000 шт.; витрати на приведення якісних характеристик продукції до експортних вимог (у процентах до відпускної ціни) – 4,25 %; оплата транспортування – 8500 грн; закладена до мінімальної ціни оплата послуг посередника (у процентах до відпускної ціни) – 10 %; відшкодування витрат посередника – 4000 грн; середня ціна одиниці продукції на світовому ринку (контрактна ціна) – 16 євро /шт.; курс валюти – 32 грн /євро; комісійна винагорода посередника (у процентах до контрактної ціни) – 13 %.

Різниця у випадку перевищення контрактної ціни над мінімальною розподіляється між принципалом та посередником порівну.

Завдання 2.

Між консигнантом і консигнатором укладено договір частково поворотної консигнації на таких умовах: загальний обсяг продукції, поставленої на консигнаційний склад, – 900 тис. шт.; експортна ціна одиниці продукції – 10 євро; 75 % продукції підлягає обов'язковій реалізації.

Обсяг фактично реалізованої продукції склав 650 тис. шт.

Варіанти подальших дій контрагентів:

а) повернення частини нереалізованої продукції консигнанту для збуту на внутрішньому ринку. Ціна одиниці продукції на внутрішньому ринку становитиме 325 грн (курс валюти – 33 грн /євро). Комерційні витрати розподіляються між консигнантом та консигнатором порівну і становлять 2 євро /шт. Комерційні витрати, пов'язані з продажем продукції на внутрішньому ринку, становлять 350 тис. грн;

б) продаж продукції на зовнішньому ринку за ціною, що на 3 % нижча експортної ціни. Винагорода консигнатора за проведення цієї операції становитиме 5,5 % від ціни продажу.

Обчислити обсяг продукції, яку консигнатор повинен викупити у консигнанта. Визначити, який з варіантів дій є більш вигідним для консигнанта.

Семінарське заняття 14

Тема 11. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність, особливості та види компенсаційних угод.
2. Товарообмінні й компенсаційні операції на безвалютній основі.
3. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих

покупцем.

4. Компенсаційні угоди на основі виробничого співробітництва.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: зустрічна торгівля, міжнародні компенсаційні угоди, натуральний обмін, давальницька сировина, операції з викупу застарілої продукції, операції, які передбачають поставки на комплектацію, угода типу „світч”, угода типу „офсет”, толінгові операції, бартер, комерційна компенсація, зустрічні закупки, авансовані закупки, позитивна зустрічна торгівля, угода зворотного експорту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сутність та основні принципи реалізації угод зустрічної торгівлі;
- основні причини поширення компенсаційної торгівлі;
- переваги та недоліки компенсаційної торгівлі;
- операції натурального обміну;
- операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем;
- операції на основі угод про промислове співробітництво;
- програми пов'язання імпорту та експорту і обов'язки, які передбачають участь інвестора в експорті товарів країни-імпортера.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначити ефект від бартеру за вихідними даними, що наведені в таблиці 17.

Таблиця 17

Експортна частина контракту:	Імпортна частина контракту:
1 Контрактна вартість товару – 9000 дол. США.	1 Контрактна вартість товару – 9000 дол. США.
2 Курс валюти на дату відвантаження – 1,2 дол. США / євро.	2 Курс валюти на дату отримання – 1,2 дол. США / євро.
3 Витрати на доставку товару до митного кордону – 575 євро.	3 Витрати на доставку товару до митного кордону – 600 дол. США.
4 Ставка експортного мита – 3,75 %.	4 Ставка імпортного мита – 4,25 %.
5 Ставка ПДВ – 0 %.	5 Ставка акцизного збору – 3 %
	6 Ставка ПДВ – 20 %.

Завдання 2. Вартість обладнання, наданого згідно з компенсаційною угодою, – 500000 євро. Витрати, пов'язані з доставкою обладнання (включаючи сплату митних платежів), – 155000 євро. Вартість інжинірингових послуг, пов'язаних з монтажем обладнання і консультацією працівників, – 45000 євро. Курс валюти – 34 грн /євро. Термін дії компенсаційної угоди – 10 років. Компенсація здійснюється рівними частками. Розмір комісійних – 10 % річних.

Щорічний випуск продукції на обладнанні становить 200000 шт. Згідно зі складеним прогнозом, виготовлена продукція буде реалізовуватись: на внутрішньому ринку – 50 % від загального обсягу виробництва, за ціною 80 грн за 1 шт.; на зовнішньому ринку – 50 %, за ціною 2,5 євро за 1 шт.

За попередніми розрахунками визначено, що максимально допустимий процент поставки продукції в рахунок компенсації за надане обладнання для збереження прийняттого рівня рентабельності становить 18 %.

Визначити, чи є компенсаційна угода вигідною для отримувача обладнання.

Семінарське заняття 15

Тема 12. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Роль транспорту в зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
2. Основні види операцій з організації міжнародних перевезень вантажів.
3. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту у зовнішньоекономічній діяльності
4. Правове регулювання міжнародних перевезень.
5. Організація міжнародних перевезень основними видами транспорту.
6. Специфіка діяльності транспортно-експедиторських підприємств.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: повітряний, автомобільний, залізничний, морський, річковий види транспорту, чартер, трампове судноплавство, лінійне судноплавство, коносамент, страхування транспортних перевезень.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- роль транспорту у реалізації ЗЕД;
- різновиди міжнародних перевезень;
- основні чинники, що визначають вид міжнародних перевезень;
- нормативно-правове забезпечення міжнародних перевезень;
- базисні умови поставки товарів;
- економічна сутність транзиту;
- місце транзитних операцій в економіці України;
- поняття міжнародних транспортних коридорів;
- участь України у міжнародних транспортних коридорах.

Семінарське заняття 16

Тема 13. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність та класифікація ризиків ЗЕД.
2. Технології управління ризиками в ЗЕД.
3. Поняття і види страхування в ЗЕД.
4. Особливості страхування вантажів у зовнішній торгівлі. Поняття загальної аварії.
5. Призначення, об'єкт страхування та страховий випадок у страхуванні експортних кредитів.
6. Захист від валютних ризиків під час виконання зовнішньоекономічних контрактів.
7. Валютні і мультивалютні застереження.
8. Фактори, що обумовлюють вибір валюти ціни контракту.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: ризик, види ризиків у ЗЕД, страхування, самострахування, методи страхування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- зміст та основні джерела виникнення ризиків у сфері ЗЕД;
- характеристика основних видів ризиків у зовнішньоекономічній діяльності;

- обґрунтування необхідності та етапів управління ризиками у сфері ЗЕД;
- зміст та особливості здійснення самострахування;
- способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у ЗЕД.

Семінарське заняття 17

Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Питання для усного опитування та дискусії

1. Показники ефекту та ефективності.
2. Оцінка валютної ефективності експортно-імпортних операцій.
3. Обґрунтування операції імпорту обладнання.
4. Розрахунок ефекту від експорту на умовах кредиту.
5. Аналіз виконання контрактних зобов'язань та динаміки експорту.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: аналіз зовнішньоекономічної діяльності, методи аналізу, види аналізу ЗЕД, абсолютні показники, відносні показники, показники структури, показники ефективності та інтенсивності, зовнішньоторговий товарообмін, товарна структура експорту та імпорту, індекс вартості імпорту, ефективність ЗЕД, економічна ефективність, валютна ефективність, народногосподарська ефективність, бюджетна ефективність, чинники розвитку зовнішньоекономічної діяльності, рекламація, географічна концентрація імпорту, безпека, зовнішньоекономічна безпека.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сутність та зміст аналізу зовнішньоекономічної діяльності;
- основні завдання аналізу ЗЕД;
- загальні підходи до класифікації показників аналізу зовнішньоекономічної діяльності;
- оцінка інтенсивності міжнародної торгівлі;
- оцінка стабільності зовнішнього ринку;
- валютна та економічна ефективність експорту та імпорту;
- вплив умов платежу на ефективність зовнішньоекономічної операції;
- вплив валютних курсів на ефективність експорту та імпорту.

Практичні завдання

Завдання 1. Проаналізуйте експортну діяльність підприємства у розрізі виконання контрактних зобов'язань та динаміки експорту за два останні роки. Вихідні дані подані у таблиці 18.

Таблиця 18

Назва продукції	2019 рік		2020 рік	
	Кількість, шт.	Ціна, євро	Кількість, шт.	Ціна, євро
Згідно з контрактами				
Товар А	67000	12	66000	14
Товар Б	46000	14	48500	15
Фактично				
Товар А	68100	12	67500	15
Товар Б	45380	15	45000	14

Завдання 2. Яким може бути максимальний паушальний платіж в іноземній валюті за надану ліцензію на використання закордонної технології, якщо покупець згоден залишити собі не менше 2/3 чистого прибутку, який він одержить у результаті реалізації ліцензійної продукції? Обсяг реалізації планується у розмірі 10 млн. грн на рік. Собівартість річного випуску продукції 8 млн. грн. Ставка податку на прибуток 30 %. Строк ліцензійної угоди 10

років. Норма дисконту 0,15. Коефіцієнт валютної ефективності експорту для даного ліцензіата 0,19 дол. США /грн. Коефіцієнт, який враховує строк угоди (10 років) та коефіцієнт дисконтування (0,15), дорівнює 5,019.

Завдання 3. Вітчизняне підприємство придбало на зовнішньому ринку ліцензію, на основі якої організувало випуск деякої продукції. Ціна одиниці цієї продукції на внутрішньому ринку – 80 грн при собівартості 68 грн; річний обсяг продукції – 100000 шт. Контрактна ціна одиниці цієї ж продукції, що випускається для експорту, становить 4 дол. США при собівартості 66 грн; річний обсяг експортної продукції – 50000 шт. Сума сплачуваних податків – 850000 грн. Капіталовкладення для організації ліцензійного виробництва склали 800000 грн, витрати на адаптацію зарубіжної технології до місцевих умов – 200000 грн, витрати на оплату ліцензії – 350000 дол. США. Розрахувати ефективність імпорту ліцензії, якщо валютні коефіцієнти становлять: $k_{Vi} = 25,7$ грн /дол. США; $k_{Ve} = 0,04$ дол. США /грн.

Завдання 4. При укладанні ліцензійної угоди розглядаються три варіанти платежів:

1) паушальний платіж у розмірі 130000 євро за надану ліцензію і 200000 євро за поставку супутнього обладнання;

2) роялті у вигляді щорічних відрахувань 5 % від ціни продукції, виготовленої ліцензіатом на основі придбаної ліцензії. Термін дії угоди – 3 роки. Ціна одиниці продукції на ринку ліцензіата – 5 дол. США (курс валюти – 1,2 дол. США /євро); річний обсяг реалізації – 180000 шт. Ціна одиниці продукції по експортних поставках ліцензіата – 4,25 євро; річний обсяг реалізації – 100000 шт. Супутнє обладнання на суму 200000 євро поставляється на умовах кредиту, що погашатиметься в таких пропорціях: 1-ий рік – 25 %, 2-ий рік – 25 %, 3-ій рік – 50 %; плата за кредит – 5 % річних. Ставка дисконтування – 10 %;

3) участь у прибутку ліцензіата у вигляді щорічних 15 %-них відрахувань. Показники обсягів продажу і цін аналогічні тим, що наведені у варіанті № 2. Сума річних витрат ліцензіата – 950000 дол. США; ставка податку на прибуток – 15 %. Супутнє обладнання поставляється на умовах, аналогічних тим, що наведені у варіанті № 2. Ставка дисконтування – 10 %.

Розрахувати суму ефекту від експорту ліцензії та супутнього обладнання за кожним варіантом, якщо витрати ліцензіара становлять: 100000 євро на проведення НДДКР і 120000 євро на виготовлення і доставку супутнього обладнання. Яка форма ліцензійного платежу є більш привабливою для ліцензіара?

Семінарське заняття 18

Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Питання для усного опитування та дискусії

1. Розрахунок ефективності ліцензійних угод.
2. Обґрунтування доцільності франчайзингового бізнесу.
3. Методика розрахунку лізингових платежів.
4. Показники ефективності функціонування спільного підприємства.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: аналіз зовнішньоекономічної діяльності, методи аналізу, види аналізу ЗЕД, абсолютні показники, відносні показники, показники структури, показники ефективності та інтенсивності, зовнішньоторговий товарообмін, товарна структура експорту та імпорту, індекс вартості імпорту, ефективність ЗЕД, економічна ефективність, валютна ефективність, народногосподарська ефективність, бюджетна ефективність, чинники розвитку зовнішньоекономічної діяльності, рекламація, географічна концентрація імпорту, безпека, зовнішньоекономічна безпека.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття, переваги і недоліки ліцензійних угод;

- типова структура ліцензійної угоди;
- природа міжнародного франчайзингового бізнесу;
- поняття, переваги і недоліки міжнародного лізингу;
- економічний та правовий статус спільних підприємств;
- розподільчі відносини у спільних підприємствах.

Практичні завдання

Завдання 1. Між компанією “МакДональдс” (далі – франчайзер) та українським господарюючим суб’єктом (далі – франчайзі) укладено франчайзинговий договір, згідно з яким франчайзі надано право здійснювати продаж гамбургерів, виготовлених за технологією франчайзера. Річний обсяг реалізації гамбургерів – 90000 штук. Ціна 1 шт. – 2,50 грн при собівартості 1,95 грн. Співвідношення між базовим і додатковим прибутком оцінюється як 2:1. Частка франчайзера у прибутку становить 75 %. Визначити: 1) величину загального, базового і додаткового прибутку; 2) рівень загальної, базової і додаткової рентабельності; 3) ставку роялті; 4) прибуток франчайзера.

Завдання 2. Розрахувати суму інтегрального ефекту франчайзера, якщо франчайзингова угода укладена на таких умовах: єдиночасний внесок франчайзі за право користування торговою маркою – 50000 євро; єдиночасний внесок франчайзера у розбудову спільного з франчайзі бізнесу – 25000 євро; термін дії договору – 5 років; додаткові капіталовкладення франчайзера: 1-ий рік – 5000 євро; 2-ий рік – 5000 євро; 3-ій рік – 10000 євро; 4-ий рік – 10000 євро; 5-ий рік – 8000 євро; франчайзі зобов’язується виплачувати на користь франчайзера щорічно 20 % чистої суми продажу; обсяги продажів франчайзі: 1-ий рік – 90000 євро; 2-ий рік – 120000 євро; 3-ій рік – 150000 євро; 4-ий рік – 150000 євро; 5-ий рік – 150000 євро. Ставка ПДВ – 20 %, ставка дисконтування – 10 %.

Завдання 3. Визначити ставку фінансування лізингу за такими даними:

- річна сума лізингових платежів – 80000 грн;
- річний розмір амортизаційних відрахувань – 35000 грн;
- початкова вартість майна – 350000 грн;
- залишкова вартість майна на момент закінчення терміну лізингу – 175000 грн.

Чи можна вважати лізинг економічно доцільним, якщо ставка кредитування дорівнює 19 %?

Завдання 4. Визначити середню норму прибутку від лізингу за такими даними:

- щорічний обсяг виробництва продукції на обладнанні, що є предметом лізингу, – 500000 шт.;
- оптова ціна одиниці продукції – 200 грн;
- собівартість одиниці продукції – 165 грн;
- сума річного лізингового платежу – 260000 євро;
- курс валюти – 30,50 грн /євро;
- початкова вартість обладнання – 120000 євро;
- залишкова вартість обладнання на момент закінчення терміну лізингу – 50000 євро.

Завдання 5. Фактичний балансовий прибуток спільного підприємства (СП) у t-ому році склав 300 тис. євро. Ставка податку на прибуток – 30 %. Відрахування у фонди розвитку СП – 45 %.

Визначити вид балансу (дисбалансу) інтересів учасників СП, якщо:

- прибуток розподіляється між засновниками згідно з пропорціями їх внесків до статутного фонду СП – 75:25 на користь вітчизняного учасника;
- очікуваний чистий прибуток вітчизняного учасника – 80 тис. євро, іноземного учасника – 20 тис. євро;

- прибуток вітчизняного учасника у (t-1)- ому році становив 75 тис. євро, іноземного учасника – 15 тис. євро;
- ставка податку на репатріацію прибутку іноземного учасника – 15 %.

Завдання 6. Визначити розмір доходів держави від діяльності спільного підприємства (СП) у поточному році.

Вихідні дані:

- виручка від реалізації продукції – 800 тис. євро;
- загальні витрати на виробництво продукції – 450 тис. євро;
- прибуток іноземного учасника, що переказується за кордон, – 250 тис. євро;
- фонд заробітної плати вітчизняних працівників СП – 85 тис. євро;
- фонд заробітної плати іноземних працівників СП – 30 тис. євро.

Ставка ПДВ – 20 %; ставка податку на прибуток – 30 %; ставка податку на репатріацію прибутку іноземного учасника – 15 %; середня ставка прибуткового податку на заробітну плату вітчизняних працівників – 12 %, іноземних працівників – 20 %.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом з навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички в сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» передбачає виконання індивідуальних завдань (ІДЗ), приклади яких наведені нижче (усі варіанти завдань розміщені в Google класі).

Студенти виконують індивідуальні завдання згідно з призначеним варіантом самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт.

ІДЗ № 1

Тема 2. Еволюція поглядів на зовнішньоекономічну діяльність

Частина I. Керуючись основними положеннями теорії абсолютних переваг та згідно з наведеними у таблиці 19 даними визначте:

- 1) на виробництві якого товару слід спеціалізуватися кожній з країн;
- 2) обсяги виробництва кожного з товарів у кожній з двох країн та сукупні обсяги виробництва до і після спеціалізації країн;
- 3) виграш світу в цілому внаслідок спеціалізації країн на виробництві певних товарів згідно з теорією абсолютних переваг.

Таблиця 19

Вихідні дані для розв'язування задачі

Країни		Товари		Обсяг доступної праці, год.		Загальні затрати праці на товар 1, год.		Загальні затрати праці на товар 2, год.		Затрати праці на одиницю товару 1, год.		Затрати праці на одиницю товару 2, год.	
1	2	1	2	у країні 1	у країні 2	у країні 1	1	2	1	2	у країні 1	у країні 2	у країні 1
Єгипет	Фінляндія	Верблюди	Олені	200	200	100	Єгипет	Фінляндія	Верблюди	Олені	200	200	100

Частина II. Керуючись основними положеннями теорії порівняльних переваг та згідно з наведеними у таблиці 20 даними обчисліть результат спеціалізації для кожної з країн.

Вихідні дані для розв'язування задачі

Країни		Товари		Обсяг доступної праці		Загальні затрати праці на товар 1		Загальні затрати праці на товар 2		Затрати праці на одиницю товару 1		Затрати праці на одиницю товару 2		Коефіцієнт міжнародного обміну: товар 1 / товар 2	Обсяг продажу товару 1 при обміні
						у країні 1	у країні 2	у країні 1	у країні 2	у країні 1	у країні 2	у країні 1	у країні 2		
1	2	1	2	у країні 1	у країні 2	у країні 1	у країні 2	у країні 1	у країні 2	у країні 1	у країні 2	у країні 1	у країні 2		
Японія	Франція	Теле-візори	Вино	180	144	150	96	30	48	5	24	5	12	1,5	6

ІДЗ № 2

Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Частина I. Розрахуйте ефективний рівень митного тарифу за наведеними у таблиці 21 даними.

Як зміниться ефективний рівень митного захисту, якщо:

- 1) імпортне мито на готовий товар зросте в n разів;
- 2) імпортне мито на готовий товар скоротиться в k разів;
- 3) імпортне мито на всі комплектуючі зросте в h разів;
- 4) імпортне мито на всі комплектуючі зменшиться у t разів?

Таблиця 21

Вихідні дані для розв'язування задачі

Кінцевий товар			Основні комплектуючі									n	k	h	t
Назва	Ціна, грн.	Мито, %	Назва	Ціна, грн.	Мито, %	Назва	Ціна, грн.	Мито, %	Назва	Ціна, грн.	Мито, %				
Бінокль	260	25	Лінзи	48	3	Корпус	15	4	Аксесуари	9	2	2	2,5	3	1,7

Частина II. Розрахуйте відповідно до наведених у таблиці 22 даних такі показники:

- 1) обсяг імпорту до введення тарифу;
 - 2) обсяг імпорту після введення тарифу;
 - 3) ціну товару після введення тарифу;
 - 4) розмір мита на одиницю товару;
 - 5) ефект доходів (виграш державного бюджету від введення тарифу);
 - 6) ефект переділу (виграш внутрішніх виробників від введення тарифу);
 - 7) ефект захисту (втрати країни через виробництво товару, штучно захищеного тарифом);
 - 8) ефект споживання (втрати споживачів через скорочення споживання);
 - 9) чистий приріст споживання в результаті скасування тарифу;
 - 10) скорочення загального споживчого надлишку внаслідок введення тарифу.
- Наведіть графічний розв'язок задачі.

Вихідні дані для розв'язування задачі:

Товар	Одиниця виміру	Обсяг виробництва, млн. од.		Обсяг споживання, млн. од.		Світова ціна, дол. США /од.	Імпортне мито, %
		до тарифу	після тарифу	до тарифу	після тарифу		
Крохмаль	тонна	165	192	235	216	196	12

ІДЗ № 3

Тема 7. Міжнародні правила тлумачення торгових термінів ІНКОТЕРМС

Частина I. Обґрунтуйте розподіл витрат на доставку товару в договорі, укладеному на основі терміну EXW («Інкотермс-2020»).

Частина II. Обчисліть вартість договору залежно від базисної умови поставки товару. Вихідні дані наведені у таблицях 23, 24.

Таблиця 23

Вихідні дані для розв'язування задачі

Сторона договору	Країни, де зареєстровані сторони договору		Товар	Кількість	Ціна у вітчизняній валюті (ВВ)	Курс валюти	Базисні умови поставки товару
	Експортер	Імпортер					
Експортер	Україна	Росія	Кондитерські вироби	5 млн. шт.	10 грн. /шт.	1 \$ = 7 ВВ	EXW

Таблиця 24

Дані щодо розподілу витрат на транспортування товарів та інші витрати, які несуть сторони в процесі доставки товару від експортера до імпортера (тис. дол. США)

Пакування на складі продавця	Навантаження на транспорт	Доставка до основного транспорту	Експортні формальності	Страховання основного перевезення	Навантаження на основний транспорт	Оплата основного транспорту	Розвантаження з основного транспорту	Імпортні формальності	Доставка від основного транспорту	Розвантаження на складі покупця
10	6	2	43	*	23	160	2	39	4	1

* – вартість страхування у разі потреби визначається за формулою:

$$C = \frac{V \cdot 1,5}{100} \cdot 1,1, \text{ де } V - \text{ ціна товару на складі продавця з урахуванням вартості пакування.}$$

ІДЗ № 4

Тема 8. Експортно-імпортні операції з товарами й послугами

Частина I. З 2020 року з України експортується товар, витрати на виробництво якого становлять 25 млн. грн. Валютна вартість контракту – 1 млн. дол. США. Покупцеві надано кредит на 5 років з умовою погашення рівними частинами починаючи з першого після поставки товару року. Плата за кредит – 5 % річних. Курс валюти – 28 грн /дол. США.

Визначити ефект експортної операції, якщо ставка дисконтування дорівнює 10 %. Яким міг бути розмір ефекту у випадку оплати готівкою?

Частина II. Вітчизняне обладнання, яке вже кілька років продукується в Україні, коштує 10000 євро; річні експлуатаційні витрати – 30000 грн. Експлуатація нового обладнання, виготовленого у Німеччині, потребує щорічних витрат у 20000 грн. Строки служби

українського та німецького обладнання збігаються і становлять 9 років. Коефіцієнт валютної ефективності експорту на українському підприємстві-імпортері дорівнює 0,08 євро /грн. Яка буде ціна байдужості німецького обладнання при значенні граничної рентабельності 0,1? 0,15?

ІДЗ № 5

Тема 10. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку

Частина I. Визначити додатковий прибуток експортера, отриманий завдяки залученню посередника.

Вихідні дані: відпускна ціна експортера – 100 грн /шт.; обсяг партії товару – 500 шт.; витрати на приведення якісних характеристик продукції до експортних вимог (у процентах до відпускної ціни) – 0,3 %; оплата транспортування – 3000 грн; закладена до мінімальної ціни оплата послуг посередника (у процентах до відпускної ціни) – 2,5 %; відшкодування витрат посередника – 500 грн; середня ціна одиниці продукції на світовому ринку (контрактна ціна) – 3,5 євро /шт.; курс валюти – 33 грн /євро; комісійна винагорода посередника (у процентах до контрактної ціни) – 4 %. Різниця у випадку перевищення контрактної ціни над мінімальною розподіляється між принципалом та посередником порівну.

Частина II. Між консигнантом і консигнатором укладено договір частково поворотної консигнації на таких умовах: загальний обсяг продукції, поставленої на консигнаційний склад, – 500 тис. шт.; експортна ціна одиниці продукції – 3 дол. США; 75 % продукції підлягає обов'язковій реалізації.

Обсяг фактично реалізованої продукції склав 320 тис. шт.

Варіанти подальших дій контрагентів:

а) повернення частини нереалізованої продукції консигнанту для збуту на внутрішньому ринку. Ціна одиниці продукції на внутрішньому ринку становитиме 80 грн (курс валюти – 28 грн /дол. США). Комерційні витрати розподіляються між консигнантом та консигнатором порівну і становлять 0,5 дол. США /шт. Комерційні витрати, пов'язані з продажем продукції на внутрішньому ринку, становлять 250 тис. грн;

б) продаж продукції на зовнішньому ринку за ціною, що на 5 % нижча експортної ціни. Винагорода консигнатора за проведення цієї операції становитиме 2 % від ціни продажу.

Обчислити обсяг продукції, яку консигнатор повинен викупити у консигнанта. Визначити, який з варіантів дій є більш вигідним для консигнанта.

ІДЗ № 6

Тема 11. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Частина I. Визначити ефект від бартеру за вихідними даними, наведеними у таблиці 25.

Таблиця 25

Експортна частина контракту:	Імпортна частина контракту:
1 Контрактна вартість товару – 5000 дол. США.	1 Контрактна вартість товару – 5000 дол. США.
2 Курс валюти на дату відвантаження – 1,16 дол. США /євро.	2 Курс валюти на дату отримання – 1,18 дол. США /євро.
3 Витрати на доставку товару до митного кордону – 200 євро.	3 Витрати на доставку товару до митного кордону – 250 дол. США.
4 Ставка експортного мита – 2 %.	4 Ставка імпортного мита – 5 %.
5 Ставка ПДВ – 0 %.	5 Ставка ПДВ – 20 %.

Частина II. Вартість обладнання, наданого згідно з компенсаційною угодою, – 100000 євро. Витрати, пов'язані з доставкою обладнання (включаючи сплату митних платежів), – 28000 євро. Вартість інжинірингових послуг, пов'язаних з монтажем обладнання і консультацією

працівників, – 6000 євро. Курс валюти – 33 грн /євро. Термін дії компенсаційної угоди – 6 років. Компенсація здійснюється рівними частками. Розмір комісійних – 10 % річних.

Щорічний випуск продукції на обладнанні становить 50000 шт. Згідно зі складеним прогнозом, виготовлена продукція буде реалізовуватись: на внутрішньому ринку – 50 % від загального обсягу виробництва, за ціною 100 грн за 1 шт.; на зовнішньому ринку – 50 %, за ціною 4 євро за 1 шт.

За попередніми розрахунками визначено, що максимально допустимий процент поставки продукції в рахунок компенсації за надане обладнання для збереження прийняттого рівня рентабельності становить 15 %.

Визначити, чи є компенсаційна угода вигідною для отримувача обладнання.

ІДЗ № 7

Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Частина I. Проаналізуйте експортну діяльність підприємства у розрізі виконання контрактних зобов'язань та динаміки експорту за два останні роки. Вихідні дані подані у таблиці 26.

Таблиця 26

Назва продукції	2019 рік		2020 рік	
	Кількість, шт.	Ціна, євро	Кількість, шт.	Ціна, євро
Згідно з контрактами				
Товар А	3500	68	3500	66
Товар Б	1050	90	1100	94
Фактично				
Товар А	3520	66	3220	64
Товар Б	968	90	1120	90

Частина II. Підприємство-резидент уклало договір фінансового лізингу з нерезидентом. Об'єкт лізингу – промислове обладнання. Термін договору – 4 роки, з 2 січня 2018 року. Лізингові платежі нараховуються та сплачуються 1 раз на квартал. За умовами договору право власності на об'єкт лізингу переходить до лізингоодержувача.

Справедлива вартість об'єкта лізингу – 350000 євро.

Річна ставка лізингу – 15 %.

Визначити суму мінімальних лізингових платежів за весь термін дії договору, розмір фінансових витрат лізингоодержувача; здійснити поквартальний розподіл лізингових платежів.

1.5. Індивідуальні завдання

З навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» можливе виконання наукових та науково-дослідних робіт за такою орієнтовною тематикою:

1. Дослідження шляхів подолання наслідків світової фінансової кризи в Україні.
2. Напрями удосконалення системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Проблеми активізації економічної активності Хмельницької області у сфері ЗЕД.
4. Основні завдання регіональної політики у напрямку інтеграції України до Європейського Союзу.
5. Перспективи участі Хмельницької області у міжнародних (європейських) програмах розвитку.
6. Проблеми формування експортного потенціалу підприємства.
7. Формування державної політики транскордонного співробітництва.
8. Оцінка місця транскордонного співробітництва в економіці Хмельницької області.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність», основні види і форми ЗЕД.
2. Принципи здійснення ЗЕД.
3. Функції зовнішньоекономічної діяльності.
4. Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язок.
5. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності.
6. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
7. Напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку.
8. Зовнішньоекономічна політика держави: сутність та різновиди.
9. Основні положення класичних (описових) концепцій зовнішньої торгівлі.
10. Основні положення регулятивних теорій розвитку ЗЕД.
11. Основні положення альтернативних теорій ЗЕД.
12. Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
13. Рівнева структура системи регулювання світогосподарських зв'язків.
14. Класифікація методів та інструментів регулювання ЗЕД.
15. Порівняльний аналіз політики вільної торгівлі і протекціонізму.
16. Характеристика органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенції.
17. Недержавні органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
18. Правове регулювання ЗЕД.
19. Поняття тарифного регулювання і державної митної політики.
20. Порядок митного оформлення товарів. Види та порядок розрахунків митних платежів.
21. Митні документи та специфіка їх оформлення.
22. Характеристика митних режимів.
23. Види мита.
24. Митна вартість та методи її визначення.
25. Поняття та механізм застосування митного тарифу.
26. Ефекти від впровадження мита. Наслідки введення тарифу для великих і малих країн.
27. Поняття простого і складного митного тарифу. Порядок визначення країни походження товару.
28. Нетарифні засоби регулювання: підходи до класифікації та характеристика.
29. Механізм впливу нетарифних засобів регулювання на економіку країни.
30. Кількісні обмеження зовнішньої торгівлі.
31. Методи прихованого протекціонізму.
32. Фінансові методи стимулювання експорту та побічної дискримінації імпорту.
33. Поняття і різновиди демпінгу. Антидемпінгові заходи у зовнішньоекономічній політиці держави.
34. Поняття й функції зовнішньоекономічних контрактів. Принцип автономії волі сторін.
35. Процедура підготовки, укладання і виконання зовнішньоекономічного контракту.
36. Класифікація зовнішньоекономічних контрактів.
37. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів. Поняття торгового звичаю (узансу).
38. Основні положення Конвенції ООН «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів».
39. Типова структура зовнішньоторгового контракту.
40. Призначення збірника «Інкотермс» у зовнішній торгівлі.
41. Особливості розподілу обов'язків між контрагентами згідно з термінами «Інкотермс-2020».

42. Зміст понять «експорт» та «експортний товар». Прямий і непрямий експорт.
43. Основні переваги і ризики експортних операцій.
44. Поняття і методи здійснення імпорту. Вплив імпорту на макроекономічні процеси.
45. Призначення й алгоритм здійснення реекспортної операції.
46. Призначення й алгоритм здійснення реімпортної операції.
47. Особливості організації та проведення міжнародних торгів (тендерів).
48. Особливості міжнародної торгівлі послугами.
49. Зовнішньоторговельна ціна: поняття, функції, класифікація.
50. Сучасні цінові стратегії фірм на зовнішньому ринку.
51. Основні чинники ціноутворення в ЗЕД.
52. Поняття і множинність світової ціни. Вимоги щодо надання зовнішньоторговельній ціні статусу міжнародної.
53. Причини розбіжностей між внутрішніми і світовими цінами.
54. Цінові, валютні і фінансові умови зовнішньоекономічного контракту.
55. Зміст понять “посередник”, “посередницька операція”.
56. Переваги та недоліки залучення посередників у зовнішній торгівлі.
57. Класифікація посередників за обсягом повноважень.
58. Класифікація посередників за місцем на ринку.
59. Угоди комісії, їх особливості.
60. Угоди консигнації, їх особливості.
61. Способи визначення винагороди посередникам.
62. Поняття, причини і наслідки розвитку зустрічної торгівлі на зовнішніх ринках.
63. Товарообмінні операції бартерного типу.
64. Сутність та особливості компенсаційних угод.
65. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем.
66. Компенсаційні угоди на основі виробничого співробітництва.
67. Роль транспорту в зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
68. Правове регулювання міжнародних перевезень.
69. Організація міжнародних перевезень основними видами транспорту.
70. Специфіка діяльності транспортно-експедиторських підприємств.
71. Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності.
72. Специфіка страхування зовнішньоторгових вантажів.
73. Специфіка страхування експортних кредитів.
74. Способи зниження ймовірних збитків від коливань валютних курсів.
75. Сутність, зміст та основні завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білета

1. Принципи здійснення ЗЕД.
2. Переваги та недоліки залучення посередників у зовнішній торгівлі.
3. Задача: Країна-імпортер оподатковує ровери, вартість яких становить 200 дол. США, адвалорним митом у 10 % (номінальний тариф) і окремо оподатковує 5 %-ним адвалорним митом сталь, гуму тощо, з яких складається ровер. Обчисліть ставку ефективного мита, якщо вартість складових ровера становить 140 дол. США.

2. Схема нарахування балів

- 2.1. Нарухування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,6	6,7	7,8	8,9	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» передбачено проведення 18 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в таблиці:

№ з/п		Номер теми														Усього
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу		3		3			2	3		3	3			3	20
	Усього															20

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену з навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у таблиці 4.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді, наведений в таблиці:

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань (завдання) екзаменаційного білета			Разом балів
		1	2	3	
1.	Максимальна кількість балів відповідь на кожне питання екзаменаційного білета	8	8	14	30,0

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Багрова І. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : підручник / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман. – К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 580 с.
2. Васенко В.К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / В.К. Васенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с.
3. Вернюк Н. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. О. Вернюк, Л. В. Клименко, І. М. Новак; Уман. нац. ун-т садівництва. – Умань : Сочінський [вид.], 2012. – 322 с.
4. Вічевич А.М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / А.М. Вічевич, О.В. Максимець. – Львів : Афіша, 2004. – 140 с.
5. Георгіаді П.Г. Основи зовнішньоекономічної діяльності: теоретичні основи і прикладні аспекти / Н.Г. Георгіаді. – Л. : Інтелект-Захід, 2006. – 260 с.
6. Дахно І.І. Зовнішньоекономічний менеджмент : навчальний посібник / І.І. Дахно, Г.В. Бабіч, В.М. Барановська та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 568 с.
7. Загородній А.Г. Зовнішньоекономічна діяльність : термінологічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К. : Кондор, 2007. – 168 с.
8. Зінь Е.А. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Е.А. Зінь, Н.С. Дука. – К. : Кондор, 2009. – 432 с.
9. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К. : Освіта України, 2012. – 272 с.
10. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / М.І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.
11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підручник / В.О. Новак, Т.Л. Мостенська, М.Г. Луцький та ін. – К. : Кондор, 2013. – 495 с.

12. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посібник / О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артеменко та ін.; За заг. ред. Шкурупій О.В. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
13. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / За ред. І.І. Дахна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 360 с.
14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / За ред. Ю.В. Макогона. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 424 с.
15. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / за заг. ред. Ю.Є. Петруні. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. – 331 с.
16. Зовнішньоекономічний менеджмент : навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 568 с.
17. Зовнішньоекономічний словник-довідник / За ред. А.С. Філіпенка. – К. : Академія, 2009. – 248 с.
18. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати: Документ від 01.01.2020.
19. Кадуріна Л.О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / Л.О. Кадуріна. – К. : Слово, 2004. – 288 с.
20. Козик В.В. Зовнішньоекономічні комерційні операції і контракти : навчальний посібник / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Карп'як, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
21. Котиш О.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління : навчальний посібник / О. М. Котиш, І. В. Мілько. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 183 с.
22. Міжнародна мікроекономіка : навчальний посібник / За ред. Ю.Г. Козака, Ю.М. Пахомова, Н.С. Логвінової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
23. Новак В.О. Зовнішньоекономічна діяльність : підручник / В.О. Новак, Т.Л. Мостенська, Г.С. Гуріна, О.В. Ільєнко. – К. : Кондор, 2012. – 552 с.
24. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О.П. Гребельник. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. – 410 с.
25. Про деякі питання регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.1999 р. № 756 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=756-99-%EF>.
26. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України 01.07.2010 р. № 2411-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
27. Про захист іноземних інвестицій на Україні: Закон України від 10.09.1991 р. № 1540-ХІІ //Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 46. – Ст. 616.
28. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. // Вісник Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 235.
29. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.
30. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996.- № 19.- Ст. 80.
31. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / За ред. І.І. Дахна. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
32. Руденко Л.В. Розрахункові та кредитні операції у зовнішньоекономічній діяльності підприємства : підручник / Л.В. Руденко. – К. : Лібра, 2002. – 304 с.
33. Рум'янцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / А.П. Рум'янцев, Н.С. Рум'янцева. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 377 с.
34. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – Київ : Центр навчальної літератури, 2013. – 408 с.
35. Хомутенко В.П. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник /

- В.П. Хомутенко, В.В. Немченко, І.С. Луценко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 473 с.
36. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник / С.Є. Хрупович. – Тернопіль, 2017. – 137 с.

3.2. Допоміжні джерела

Тема 1

1. Амбражей О. А. Визначення поняття "зовнішньоекономічна діяльність" у законодавстві України [Електронний ресурс] / О. А. Амбражей, А. Ф. Орешкова // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2015. - № 4. - С. 179-185. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2015_4_25
2. Гузенко Г. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: сутність, економічний механізм її розбудови, особливості [Електронний ресурс] / Г. М. Гузенко, Ю. О. Гайдученко // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія : Економічна теорія та право. - 2013. - № 3. - С. 77-89 . - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2013_3_10
3. Зосимова Ж. С. Наукові підходи до визначення поняття зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Ж. С. Зосимова, Т. В. Шталь // Вісник Одеського національного університету. Економіка. - 2013. - Т. 18, Вип. 1(1). - С. 134-136 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_econ_2013_18_1\(1\)__31.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vonu_econ_2013_18_1(1)__31.pdf)
4. Калашник М. В. Механізм активізації зовнішньоекономічної діяльності регіонів України [Електронний ресурс] / М. В. Калашник // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2014. - Т. 19, Вип. 2(1). - С. 108-112. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2014_19_2\(1\)__25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2014_19_2(1)__25)
5. Ковінько О. Зовнішньоекономічна діяльність аграрних підприємств [Електронний ресурс] / О. Ковінько // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2016. - № 5. - С. 40–54.
6. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. [для студ. ВНЗ] / Одеський держ. економічний ун-т / Ю.Г.Козак, Н.С.Логвінова, І.Ю.Сіваченко та ін.; [ред. Ю.Г. Козак, І.Ю. Сіваченко]. - Вид.2-ге, перероб. та доп. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 791с.
7. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / В.В.Козик, Л.А.Панкова, Н.Б.Даниленко.- 4-е вид., стер.- К.: Знання-Прес, 2003.- 406 с.
8. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: 5-те вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Спорека Т., Зайця М. А. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
9. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
10. Патика Н. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патика, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
11. Тарлопов І. О. Еволюція теорії зовнішньоекономічної діяльності: середина XV ст. — початок XX ст. [Електронний ресурс] / І. О. Тарлопов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2013. - № 2. - С. 34-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbumb_2013_2_6
12. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Тема 2

1. Вакульчик О. М. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства /О. М. Вакульчик, Д.П. Дубицький // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. - 2012. - № 2. - С. 75-82 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsue_2012_2_12.pdf
2. Гужва І. Ю. Участь України в зонах вільної торгівлі та можливості адаптації її національної економіки до умов, сформованих унаслідок створення мегарегіональних торговельних блоків [Електронний ресурс] / І. Ю. Гужва // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 15. - С. 12-16. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2016_15_5
3. Ільєнко Н. О. Реальна заробітна плата – відображення стану економіки України в умовах дії зони вільної торгівлі з країнами ЄС [Електронний ресурс] / Н. О. Ільєнко, Ю. О. Спасенко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 1(1). - С. 136-139. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1(1)_23)
4. Кравченко Л. В. Сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності України в умовах інтеграційного розвитку / Л. В. Кравченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – № 5, т. 1. – С. 293-297.
5. Пила В.І. Сучасна регіональна політика і транскордонне співробітництво / Пила В.І., Чмир О.С., Гарасюк О.А., Терещенко Т.В.; під ред. В.І.Пили.-Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2006.-412с.
8. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України 01.07.2010 № 2411-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
10. Скрябіна Д. С. Державні механізми реалізації стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні / Д. С. Скрябіна // Держава та регіони. Сер. : Державне управління. - 2013. - № 4. - С. 102-109 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/drdu_2013_4_21.pdf
11. Терещенко Т.В. Європейська інтеграція та інструменти її реалізації: навчально-методичний посібник /Т.В.Терещенко. – Хмельницький: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ, організацій. – 2013. – 348 с.
12. Терещенко Т.В. Особливості формування державної політики України у сфері європейської інтеграції /Т.В.Терещенко // Університетські наукові записки: Часопис Хмельницького університету управління та права. – Хмельницький: Ред.-видавн.відділ ХУУП. - №2(42). – 2012. – С.118-124.
13. Рахман М. С. Характеристика та аналіз сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності України / Рахман М. С., К. Б. Сіладі // Ефективна економіка. 2018. № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/32.pdf.
13. Терлецька В. О. Динаміка зовнішньоекономічної діяльності автомобілебудівної продукції України та українського Причорномор'я [Електронний ресурс] / В. О. Терлецька, Ю. В. Малиновський // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 7. - С. 70-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_7_15
14. Шамборовський Г. О. Розвиток інтеграційних процесів та аналіз зовнішньоекономічної діяльності країн – членів Євразійського економічного союзу [Електронний ресурс] / Г. О. Шамборовський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2016. - Вип. 9. - С. 169-173. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_9_42
15. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Тема 3

1. Васильєв Є. О. Компетенція органів місцевого самоврядування у сфері зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Є. О. Васильєв // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2016. - № 4. - С. 14-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2016_4_4
2. Васильєв Є. О. Організаційно-правові форми діяльності органів місцевого самоврядування в сфері зовнішньоекономічної діяльності: теоретичні підходи до виникнення, становлення і розвитку [Електронний ресурс] / Є. О. Васильєв // Судова апеляція. - 2016. - № 3. - С. 15-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2016_3_4
3. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: сучасний стан та перспективи [Електронний ресурс] / Д. О. Кирилюк, О. Ф. Кирилюк, Є. В. Клименко // <file:///C:/Users/admin/Documents/Downloads/2018-26958-1-SM.pdf>
4. Кульгавець Х. Ю. Щодо визначення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в українському законодавстві [Електронний ресурс] / Х. Ю. Кульгавець // Право і суспільство. - 2015. - № 3(3). - С. 88-91. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_3\(3\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_3(3)_18)
5. Омельченко А. В. Організаційно-правові засади недержавного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні [Електронний ресурс] / А. В. Омельченко // Адвокат. - 2011. - № 4. - С. 19-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2011_4_3
6. Про затвердження Інструкції про порядок заповнення заяв щодо отримання дозвільних документів, документів про гарантії та інших документів, що надаються Держекспортконтролем: Наказ, Інструкція, Форма типового документа від 09.01.2004 № 5 <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0090-04> (редакція від 20.05.2011)
7. Улида В. Ю. Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / В. Ю. Улида // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. - 2015. - Вип. 2. - С. 132-139. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2015_2_20
8. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Тема 4

1. Гуменюк О. Г. До питання про основні принципи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності / О. Г. Гуменюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - Вип. 16(4). - С. 113-116 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_16\(4\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_16(4)_29)
2. Ільченко В. Підвищення рівня дотримання митних правил суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності за допомогою державних регуляторів [Електронний ресурс] / В. Ільченко // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2016. - Вип. 3. - С. 66-71. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2016_3_11
3. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 року № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2012. - № 44-45, № 46-47, № 48. - ст.552.
4. Науково-практичний коментар до Митного кодексу України / За заг. ред. Додіна Є.В. – К: Центр учбової літератури, 2017. – 488 с.
5. Про Митний тариф України: Закон України, Тариф від 19.09.2013 № 584-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. - № 20-21. - ст.740 (редакція від 01.01.2017)
6. Ткачик Ф. П. Митні та податкові регулятори зовнішньоекономічної діяльності / Ф. П. Ткачик, І. А. Гуцул // Наукові записки Національного університету "Острозька

академія". Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 24. – С. 132-136 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoa_2013_24_28.pdf

7. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Тема 5

1. Гніздилов А. М. Нетарифне регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності: методи та інструменти [Електронний ресурс] / А. М. Гніздилов // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. - 2010. - № 1. - С. 35-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2010_1_6
2. Ліпич Л. Г. Оптимізація зовнішньоекономічної діяльності підприємства з врахуванням нетарифного регулювання / Л. Г. Ліпич, К. М. Кутікіна // Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент. - 2013. - Вип. 10. - С. 127-141 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnem_2013_10_16.pdf
3. Панасейко І. М. Проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах дії зони вільної торгівлі між Україною та ЄС / І. М. Панасейко, М. О. Губа // Бізнес Інформ. - 2017. - № 2. - С. 50-54. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_2_8.
4. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Тема 6

1. Аль-Оста С. А. Особливості укладання контрактів при здійсненні підприємствами зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / С. А. Аль-Оста // Економічний простір. - 2015. - № 96. - С. 5-12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2015_96_3
2. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки України від 06.09.2001р. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
3. Саксонов В. Б. Правові особливості зовнішньоекономічних договорів (контрактів) України [Електронний ресурс] / В. Б. Саксонов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2012. - № 2. - С. 252-260. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2012_2_36
4. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.
5. Чайковська В. В. Міжнародні економічні договори як джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності / В. В. Чайковська // Альманах міжнародного права. - 2018. - Вип. 7. - С. 20-31.
6. Чесноков А.В. Зовнішньоекономічна безпека держави в умовах європейської інтеграції України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.05.01 [Електронний ресурс] / А.В. Чесноков; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2006. – 19 с.
7. Шумик М. Мовно-правничі аспекти зовнішньоекономічних договорів (на матеріалах українсько-польських контрактів) [Електронний ресурс] / М. Шумик // Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи. - 2012. - Т. 1. - С. 44-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UPmcp_2012_1_14

Тема 7

1. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988_007.

Тема 8

1. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності, підручник / О.П. Гребельник. -вид. 3-тє перероб та допов. – Центр навч. літ., 2008. – 432 с.
2. Довідник ЗЕДівця.- 2-е видання, переробл. і доп. – Х.: Фактор, 2008. – 656 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. /М.І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
4. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. / кол. авт. В.В. Козик, Л.А. Пайкова, Я.С. Карп'як та ін. – К., 2004. – 608 с.
5. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: підручник / Л.В. Руденко. -вид. 2-ге, переробл. і допов. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007. – 632 с.
6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навч.посібник: 2-ге вид., випр. і доп. / [ред. А.І.Кредісов]. – К.: ВІРА-Р, 2002. – С.371-394.
7. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.
8. Черепанич С. М. Особливості діяльності експортних кредитних агентств та їх значення у стимулюванні зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / С. М. Черепанич // Економічний простір. - 2016. - № 111. - С. 39-49. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2016_111_6

Тема 9

1. Арутюнов А. В. Теоретико-методичні аспекти формування ціни на продукцію аграрних підприємств при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / А. В. Арутюнов, Ю. А. Біхле, А. Ю. Вітковський // Бізнес-навігатор. - 2013. - № 2. - С. 95-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2013_2_18
2. Захарченко В. І. Підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства на підставі удосконалення його цінової політики [Електронний ресурс] / В. І. Захарченко, С. В. Чумакова // Економіка: реалії часу. - 2014. - № 1. - С. 96-100. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrch_2014_1_16
3. Корж М. В. Управління ціновою політикою у складі системи регулювання конкурентоспроможності товару і підприємства [Електронний ресурс] / М. В. Корж // Економічний форум. - 2013. - № 4. - С. 98-108. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2013_4_19
4. Король В. І. Законодавчі засади трансфертного ціноутворення у зовнішньоекономічній сфері [Електронний ресурс] / В. І. Король // Приватне право і підприємництво. - 2016. - Вип. 15. - С. 171-174. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prip_2016_15_44
5. Мельничук О. П. Трансфертне ціноутворення у зовнішньоекономічних операціях [Електронний ресурс] / О. П. Мельничук, О. В. Мельник // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2014. - Т. 19, Вип. 2(6). - С. 81-84. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2014_19_2\(6\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2014_19_2(6)_20)
6. Хабурський В. І. Особливості формування ціни на продукцію аграрних підприємств при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / В. І. Хабурський, О. В. Мазуріна // Бізнес-навігатор. - 2014. - № 2. - С. 147-150. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2014_2_29
7. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник

для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

8. Щєбликіна І. О. Управління ціновою політикою на сучасних підприємствах [Електронний ресурс] / І. О. Щєбликіна, З. В. Щєбликіна, К. С. Симонова // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2014. - № 1. - С. 276-279. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2014_1_55.

Тема 10

1. Васильєва С. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства з урахуванням посередника [Електронний ресурс] / С. І. Васильєва, Ж. В. Осіпова // Молодий вчений. - 2014. - № 5(1). - С. 75-78. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_5\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_5(1)_21)
2. Загорна Т. О. Методологічні засади дослідження конкурентної поведінки суб'єктів ринку роздрібних посередників [Електронний ресурс] / Т. О. Загорна // Вісник Одеського національного університету. Економіка. - 2013. - Т. 18, Вип. 1(1). - С. 125-129. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2013_18_1\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2013_18_1(1)_29)
3. Земляков І. С. Аналіз маркетингової діяльності оптових торговельно-посередницьких підприємств [Електронний ресурс] / І. С. Земляков. // Ефективна економіка. - 2010. - № 11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2010_11_33
4. Земляков І. С. Удосконалення управління маркетинговою діяльністю торговельно-посередницьких підприємств [Електронний ресурс] / І. С. Земляков, В. П. Пилипчук, В. П. Штуль // Стратегія економічного розвитку України. - 2015. - № 37. - С. 156-165. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/seru_2015_37_19
5. Квач Я. П. Види посередників у зовнішньоекономічній діяльності: теоретичні аспекти [Електронний ресурс] / Я. П. Квач, О. Г. Борисов, К. М. Лопатко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2014. - № 1. - С. 33-39. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2014_1_7
6. Кузьмін Д. Л. Комерційне посередництво на сучасному ринку: підходи до класифікації [Електронний ресурс] / Дн. Л. Кузьмін // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. - 2013. - № 1. - С. 118-121. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2013_1_25
6. Манжура О. М. Моделювання розподілу витрат та надбавки між підприємством виробником та збутовим посередником [Електронний ресурс] / О. М. Манжура // Моделювання та інформаційні системи в економіці. - 2011. - Вип. 83. - С. 83-92. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mise_2011_83_10
7. Ольховик Л. А. Види брокерської діяльності в Україні / Л. А. Ольховик, Д. В. Райчева // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2017. - Вип. 44(1). - С. 97-100.
7. Потудінська О. В. Правова природа комерційного посередництва [Електронний ресурс] / О. В. Потудінська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. - 2013. - Вип. 6-1(2). - С. 77-79. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_6-1\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_6-1(2)_21)
8. Токмін Д. Л. Вплив торговельно-логістичних посередників на організацію збуту товарів [Електронний ресурс] / Д. Л. Токмін // Управління розвитком. - 2013. - № 16. - С. 124-126. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_16_49
9. Трішкіна Н. І. Сутність торговельного посередництва у системі маркетингу [Електронний ресурс] / Н. І. Трішкіна // Вісник Одеського національного університету. Економіка. - 2013. - Т. 18, Вип. 3(3). - С. 116-119. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2013_18_3\(3\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2013_18_3(3)_31)
10. Федотов О. П. Концепція здійснення посередницької діяльності у сфері державної

митної справи [Електронний ресурс] / О. П. Федотов // Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія". - 2015. - Т. 15. - С. 285-298. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npouua_2015_15_32

11. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.
12. Шиндировський І. М. Комерційне забезпечення функціонування посередників у каналах просування продукції [Електронний ресурс] / І. М. Шиндировський // Торгівля, комерція, підприємництво. - 2015. - Вип. 18. - С. 67-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2015_18_15

Тема 11

1. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності, підручник / О.П. Гребельник. -вид. 3-тє перероб та допов. – Центр навч. літ., 2008. – 432 с.
2. Довідник ЗЕДівця.- 2-е видання, переробл. і доп. – Х.: Фактор, 2008. – 656 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. /М.І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
4. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. / кол. авт. В.В. Козик, Л.А. Пайкова, Я.С. Карп'як та ін. – К., 2004. – 608 с.
5. Про деякі питання регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.1999р. №756 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=756-99-%EF>
6. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991р. // Вісник Верховної Ради України. – 1991. – №29. – Ст.235.
7. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Тема 12

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. /М.І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
2. Ігнатенко О. С. Оптимізація регулювання у сфері формування системи транспортного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності / О. С. Ігнатенко, А. М. Дмитриченко // Вісник [Національного транспортного університету]. - 2010. - № 21(2). - С. 138-143. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2010_21\(2\)__36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2010_21(2)__36).
3. Карпов В. М. Транспортна інфраструктура в зовнішньоекономічній діяльності України / В. М. Карпов // Формування ринкових відносин в Україні. - 2012. - № 10. - С. 98-104. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2012_10_23.
4. Кацалап А. В. Роль транспортного забезпечення у розвитку зовнішньоекономічної діяльності країни / А. В. Кацалап, О. Г. Харчук // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. - 2013. - Вип. 25. - С. 34-39. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2013_25_6.
5. Рум'янцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник / А.П. Рум'янцев, Н.С. Рум'янцева. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 377с.
6. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 408 с.
7. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка

підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Тема 13

1. Арапова О. Зовнішні ризики як частина зовнішньоекономічної діяльності та способи управління ними [Електронний ресурс] / О. Арапова, А. Шелкунова, А. Донець // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. - 2014. - № 9. - С. 13-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2014_9_4
2. Вербицька Г. Л. Кількісне аналізування ризиків зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Г. Л. Вербицька, О. О. Пшик-Ковальська // Наука й економіка. - 2014. - Вип. 4. - С. 166-170. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2014_4_24
3. Гуменюк О. Г. Система оцінки ризиків митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / О. Г. Гуменюк // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 1. - С. 185-190. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_1_43
4. Закомлистов С. В. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / С. В. Закомлистов // Інвестиції: практика та досвід. - 2009. - № 13. - С. 55-56. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2009_13_16
5. Левченко М. О. Формування тактики і стратегії управління зовнішньоекономічними ризиками на машинобудівному підприємстві [Електронний ресурс] / М. О. Левченко. // Ефективна економіка. - 2012. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_31
6. Лук'янова В. В. Якісний аналіз зовнішньоекономічних ризиків машинобудівних підприємств Хмельниччини [Електронний ресурс] / В. В. Лук'янова, А. В. Свідерська // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія : Економіка і менеджмент. - 2015. - № 1. - С. 64-71. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsuem_2015_1_10
7. Медвідь Ю. О. Управління ризиками та аналіз діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності митними органами країн ЄС [Електронний ресурс] / Ю. О. Медвідь // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2015. - Вип. 28. - С. 53-59. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2015_28_8
8. Михайловська І. М. Організаційно-функціональна структура відділу ризик-менеджменту зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві [Електронний ресурс] / І. М. Михайловська, О. С. Мантур-Чубата // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2015. - № 3(3). - С. 161-164. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3\(3\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3(3)_33)
9. Олешко Т. І. Хеджування валютного ризику на прикладі діяльності учасників зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Т. І. Олешко, А. Ю. Гнилицька // Проблеми системного підходу в економіці. - 2016. - Вип. 54. - С. 47-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2016_54_10
10. Свідерська А. В. Дослідження ризиків у правовому регулюванні зовнішньоекономічної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / А. В. Свідерська // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. - 2013. - Вип. 24. - С. 58-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoa_2013_24_14.pdf
11. Свідерська А. Поняття та класифікація ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства [Електронний ресурс] / А. Свідерська // Галицький економічний вісник. - 2014. - № 3. - С. 113-121. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2014_3_18
12. Харченко В. Європейський досвід управління кредитним ризиком у

- зовнішньоекономічній діяльності [Електронний ресурс] / В. Харченко // Ринок цінних паперів України. - 2014. - № 1-2. - С. 63-67. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rcpu_2014_1-2_9
13. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.
 14. Шиманська Л. М. Модель управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Л. М. Шиманська // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - № 10. - С. 206-209. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2014_10_27
 15. Шупрудько, Н. В. Зовнішньоекономічна діяльність України у контексті зміцнення її економічної безпеки / Н. В. Шупрудько // Ефективна економіка. – 2018. – № 9. - Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2018/156.pdf.
 16. Ярош-Дмитренко Л. Ризики зовнішньоекономічної діяльності в процесі реалізації конкурентних переваг підприємств [Електронний ресурс] / Л. Ярош-Дмитренко // Маркетинг в Україні. - 2013. - № 2. - С. 33-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mvu_2013_2_8.

Тема 14

1. Бабій І. В. Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств: теорія, методи, практика : монографія / І. В. Бабій - Хмельницький: ТОВ «Поліграфіст-3», 2018 - 343 с.
2. Вакульчик О. М. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О. М. Вакульчик, Д.П. Дубицький // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. - 2012. - № 2. - С. 75-82 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsue_2012_2_12.pdf
3. Вакульчик О. М. Інтегрально-рейтингова оцінка та аналіз якісних характеристик підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / О. М. Вакульчик, О. О. Книшек // Економічний простір. - 2016. - № 113. - С. 92-103. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2016_113_11
4. Вакульчик О. М. Управлінська діагностика зовнішньоекономічної діяльності підприємств на основі інтегральної оцінки [Електронний ресурс] / О. М. Вакульчик, О. О. Книшек // Економічний вісник Донбасу. - 2015. - № 1. - С. 109-114. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2015_1_15
5. Вічевич А.М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / А.М.Вічевич, О.В.Максимець. - Львів: Афіша, 2004.- 140 с.
6. Голубова Г. В. Статистичне оцінювання зовнішньоекономічної діяльності регіонів України [Електронний ресурс] / Г. В. Голубова // Прикладна статистика: проблеми теорії та практики. - 2015. - Вип. 17. - С. 28-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspttp_2015_17_5
7. Гришко Н. В. Оцінювання результативності оперативного менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Н. В. Гришко, Б. Б. Любич // Економіка промисловості. - 2013. - № 3. - С. 148-156 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/econpr_2013_3_14.pdf
8. Кравченко Л. В. Сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності України в умовах інтеграційного розвитку / Л. В. Кравченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – № 5, т. 1. – С. 293-297.
9. Рахман М. С. Характеристика та аналіз сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності України / Рахман М. С., К. Б. Сіладі // Ефективна економіка. 2018. № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/32.pdf.

10. Рубан І. В. Обґрунтування стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства на засадах збалансованої системи показників / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_EISN_2017/Economics/21328.doc.htm
11. Черниш О. В. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О. В. Черниш, О. М. Шатило // Вісник Сумського національного аграрного університету. Фінанси і кредит. – 2013. – № 1. – С. 221-224 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vsnau_2013_1_41.pdf
12. Шкварчук Л. О. Оцінювання економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Л. О. Шкварчук, І. І. Бирка // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – № 769. – С. 196-201 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VNULPM_2013_769_31.pdf.
13. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.rada.gov.ua	- Веб-портал Верховної Ради України
http://www.president.gov.ua	- Веб-портал Адміністрації Президента України
2. http://www.kmu.gov.ua	- Веб-портал Кабінету Міністрів України
3. http://mon.gov.ua	- Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
4. http://nbuv.gov.ua/	- Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
5. http://gntb.gov.ua/ua/	- Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
6. www.ukrstat.gov.ua	- Веб-сайт Державної служби статистики України
7. http://www.adm.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
8. http://km-oblrada.gov.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної ради
9. http://www.khmelnysky.com/	- Веб-сайт Хмельницької міської ради
10. http://www.univer.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
11. www.mfa.gov.ua	- Веб-сайт Міністерства закордонних справ України
12. www.europa.eu.int	- Веб-сайт Європейського Союзу